

ՈՒՆՏԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ Ս. ԳԵՂԱՐԴԱ ՎԱՆՔ

Աշնան գեղեցիկ և պաղ լուսաբաց էր Գեղարդի ձորում: Գիշերը մոտենում էր իր ավարտին: Մթնշաղի վերջին հետքերը կամաց-կամաց անհետանում էին, և սկսում էին ավելի հստակ երևալ իրենց սրածայր կատարները դեպի երկինք մխրճած շրջակա լեռների հսկա վանգավածները: Վեհապանծ այս լեռների հետ ձուլվել է հայ մարդու հոգուն հարավատ, մեր հոգևոր նվիրական հուշարձաններից մեկը՝ քարեղեն աղոթք դարձած Գեղարդա վանքը: Բնության այդ գողտրիկ անկյունը թվում է, թե արարչագործության առաջին իսկ օրվանից մնացել է անփոփոխ և կուսական:

Առավոտյան ժամը վեցն է: Միաբանությունը դեռ քնած է: Սովորականի պես վանքի պահակը գործունյա քայլերով մոտենում է վանքի գլխավոր դարպասին և բացում այն: Ամեն օր, երկու անգամ, դանդաղ, հանդիսավորապես և ճանջունով բացվում են այդ դարպասի դռները, և ամեն անգամ այս խորհրդավոր արարողությունը կրկնվելիս կարծես քո առջև բացվում են մի ամբողջ ժողովրդի պատմության դռները, որոնց ետևում քեզ թվում է, թե տեսնում ես քո ժողովրդի եռամեծ բոլոր հայրերին և հայրապետներին, հոգնած, բայց ահռելի ժայռաբեկորը իր կամքին ենթարկած Գալձակ ճարտարապետին...: Եվ առաջին հայացքից հասարակ և սովորական թվացող այս երևույթը ստիպում է քեզ խորհրդածել, իմաստավորել զգացումդ, ստիպում է ոչ միայն վերապրել անցյալը, այլ նաև տեսնել և զգալ երբեմնի տառապած ժողովրդիդ հաղթական ներկան և պայծառ հեռանկարներով լի ապագան:

«Ի ծագել լուսոյ առաւօտոս» միաբանական կյանքը մտնում է իր հունի մեջ: Չանգերը ավետում են առավոտյան աղոթքի ժամը:

Այսօր սեպտեմբերի 25-ն է, երեքշաբթի, հիշատակի օրը «Սրբոց կուսանացն Փեփրոնեայ, Մարիանեայ, և Շուշանայ» դստերն

Մեծին Վարդանայ»: Այսօր միաժամանակ վանքում կրկնապատիկ ուրախ, տոնական օր է. պաշտոնական այցելությամբ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում գտնվող Կ. Պոլսի հայոց պատրիարք ամենապատիվ Ս. Շնորհք արքեպիսկոպոս Գալուստյանը ուխտի է գալու Գեղարդա վանք:

Առավոտյան ժամերգությունը վաղուց արդեն ավարտվել է, և հոգևոր դասը պատրաստվում է ընդունելու Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքին:

Առավոտյան ժամը 10.30-ին ժամանում է Ս. Շնորհք սրբապան պատրիարքը՝ ուղեկցությամբ շուրջ 40 հոգուց բաղկացած պոլսահայ ուխտավորների:

Հնչում են վանքի վանգակները, և եկեղեցական թափորը, սրբապան պատրիարքի զբլխավորությամբ, հանդիսավոր մուտք է գործում եկեղեցի: Եկեղեցին լեփ-լեցուն է հեռավոր բնակավայրերից եկած հավատացյալներով: Նրանցից շատերը չկարողանալով ներս մտնել՝ պատարագի սրբապան արարողությանը հետևում են եկեղեցուց դուրս՝ վանքի շրջափակում:

Աղոթքի և ուխտի ժամ է:

Պատրիարք հոր «Հայր մեր»-ով սկսվում է պատարագը: Օրվա պատարագիչն է Էջմիածնի Ս. Շողակաթ եկեղեցու վանահայր Ս. Ղեվոնդ քահանա Հարությունյանը, որը Ս. Գեղարդա վանքի վանահոր եղբայրական հրավերով եկել էր Ս. Գեղարդ և սիրով հանձն էր առել մատուցել սուրբ պատարագ: Եկեղեցու աշակողմյան դասում նախապես պատրաստված պատրիարքական այտոռին բազմած՝ սուրբ պատարագի ընթացքին է հետևելու Նորին Ամենապատվությունը: Նրա շրթունքները մշտապես աղոթք են մրմնջում: անտարակույս այդ աղոթքը աշխարհի խաղաղության և Հայաստանյայց Առաքելական սուրբ Եկեղեցու անսասանության համար է: Սրբապան տաճարում հավաքված խոռոհերում հավատացյալները նույնպես աղոթում են:

Հատերի աչքերը խոնավանում են, երբ լըսվում է հանրաձայնաչ երգչուհի Լուսինե Չաքարյանի սրտահույզ «Սուրբ, Սուրբ»-ը:

Հայոց պատարագի հոգեպարար արարողությունը ջարտնակվում է: «Հայր մեր»-ից առաջ Ս. Գեղարդյա վանքի վանահայր Տ. Եղիշե ավագ քահանա Սարգսյանը սուրբ սեղան բարձրանալով՝ դիմում է սրբազան հորը բարիգալստյան հետևյալ խոսքով.

«Ամենապատիվ և շատ սիրելի սրբազան Պատրիարք հայր.

թյուն ի փառս և ի շինություն մեր սուրբ Եկեղեցու և մխիթարություն Ձեր տիրախնամ հոտի:

Սրբազան Պատրիարք հայր, երջանիկ ենք մենք բոլորս, քանզի վերջին յոթ տարիների ընթացքում Ձեր երրորդ ուխտագնացությունն է այստեղ՝ Ս. Գեղարդյա վանք: Թույլ տվեք ասել, որ մեր ամեն մի հանդիպումը Ձերդ Ամենապատվության հետ հարստացնում է մեզ, և մենք դրանից հետո հոգեպես ավելի զորացած՝ լծվում ենք մեր հոգևոր գործին: Դուք,

Ամենապատիվ պատրիարք սրբազան հայրը Ս. Գեղարդի վանքում

Այսօր մեզ համար տոն է, քանզի մեր մեջ ունենք Հայաստանյայց Առաքելական սուրբ Եկեղեցու ականավոր հոգևորականներից մեկին: Թույլ տվեք, սրբազան Պատրիարք հայր, հանուն մեր միաբանության, աշխարհական պաշտոնեության, ինչպես նաև մեր վանքը ուխտի եկող տասնյակ հազարավոր հավատացյալների, որոնք գալիս են հինավուրց այս սրբավայրը վստոված գտնելու՝ ողջունել Ձեզ:

Ողջունում և բարի գալուստ եմ մաղթում Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու նվիրապետական Աթոռներից մեկի՝ Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքական պատմական Աթոռի գահակալիդ և ցանկանում քաջամողջություն, արևշատություն և երջանիկ պատրիարքու-

սրբազան հայր, այն անձն եք, որին և՛ հայրենիքում, և՛ սփյուռքում շատ լավ են ճանաչում որպես հավատքի և տեսիլքի մարդ:

Մեզանից ո՞վ կարող է անտարբեր մնալ և չզգևորվել Ձեր հոգու և մտքի անգնահատելի գանձերով, որոնք Ձեր գրչի միջոցով դարձել են հոգևոր դասեր հայ հոգևորականաց և ժողովրդի համար, դասեր, որոնց սերտումով է՛լ ավելի ենք մոտենում Աստծուն: Ձերդ Սըրբազնության պատկերացմամբ՝ նյութական եկեղեցին կենդանի հավատքն է, որի տիպար օրինակը Դուք եք՝ Ձեր ամենօրյա աշխատանքով և հոգևոր առաքելությամբ: Որպես Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքական պատմական Աթոռի գահակալ և Տիրոջ հավատարիմ աջակերտ, արել ու անում եք հնարավոր ա-

մեն բան՝ ավետարանական լույսով ջերմացնելու համար հայ հավատացյալների հոգիները:

Սրբազան հայր, մեզ համար այնքան նվիրական ու հանդիսավոր այս օրը ես չեմ կարող իմ որդիական հավատարմությունը և անմնացորդ սերը չհայտնել Ամենայն Հայոց Հայրապետին, որը ընձեռեց մեզ այս շնորհն ու պատիվը Ձերդ Ամենապատվության հետ հանդիպելու, միասին աղօթելու այստեղ, այս հնավանդ վանքում: Որդիական շնորհակալություն նաև այն ամենի համար, որ Նորին Սուրբ Օծությունը վերջին երկու տասնամյակների ընթացքում արել և անում է՝ է՛լ ավելի շենացնելու պատմական այս սուրբ տաճարը:

Աղոթենք, որ տիեզերքի Արարիչը շեն ու պայծառ պահի մեր սուրբ Եկեղեցին, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը, նվիրապետական մեր մյուս Աթոռների հետ միասին: Աղոթենք, որ Աստված շատ երկար, արևոտ ու քաջառողջ տարիներ պարգևի Ձերդ Ամենապատվությանը ի մխիթարություն Ձեր պատվական հոտի և հուրախություն բոլորին:

Բարով էք եկել, սրբազան Պատրիարք հայր, թույլ տվեք խոնարհ աջահամբույրով խնդրել Ձեր օրհնությունը մեր միաբանությանը և այստեղ ներկա ժողովրդին»:

Արժանապատիվ վանահոր բարիգալստյան սույն խոսքերից հետո, Նորին Ամենապատվությունը սուրբ խորան բարձրանալով՝ նախ շնորհակալություն է հայտնում վանքի վանահորը նրա սրտառու խոսքերի համար, օրհնում նրան և ապա դառնալով ժողովրդին՝ խոսում է աղոթքի կարևորության մասին, շեշտելով մանավանդ այն բոլորանվեր սերն ու պաշտամունքը, որ պետք է ունենա յուրաքանչյուր հայ հավատացյալ հանդեպ Հայաստանյայց Առաքելական սուրբ Եկեղեցու:

Տ. Շնորհք Պատրիարքը, վեր հանելով «վԱստված գտնելու» գաղափարը, ասում է. «...իրապես այս այն սրբազան վայրն է, ուր

ճշմարիտ հավատքով ու աղոթքով մենք կը գտնենք վԱստված»: Նա հատուկ կարևորությամբ խոսում է Ամենայն Հայոց Հայրապետի եկեղեցաշեն գործունեության մասին՝ օրինակ բերելով սուրբ Գեղարդա վանքը, որն այսօր իր ամբողջ գեղեցկությամբ և բարեկարգ վիճակով ներկայանում է հավատացյալներին և այցելուներին: Ապա սրբազան հայրը, շարունակելով իր խոսքը, նշում է.

«Եղբայրական իմ անկեղծ ուրախությունը կհայտնեմ Նորին Սուրբ Օծության, որ լավագույն ընտրությունը կատարելով՝ արժանավոր վանահայրով մը օժտված է այս վանքը: Տ. Եղիշե հայրը ես վաղուց կճանչնամ և գիտեմ պինքը իր մտավոր և վարչական կարողություններով, որպես ավանդապահ սպասավոր մը Հայ Եկեղեցվո:

Այս վերջին տարիներուն, երբ կայցելեմ այս վանքը, բավական ուրախալի նորություններու կհանդիպիմ: Առավել ռզևորությամբ նույնը կցանկամ կրկնել մեր մայր հայրենիքի համար, որ օրեօր կշեննա, կծաղկի, կպայծառանա և կկորանա:

Այստեղ, հավատքի ութհարյուրամյա այս սուրբ տաճարին մեջ, հոգեբուխ աղոթքով և անկեղծ նվիրումով պետք է մաքրենք մեր հոգիները և գտնենք երկնքի ճանապարհը»:

Այդ օրը սրբազան հայրը ներկա հավատացյալների ցանկությամբ խոստովանեցնում է բոլորին, որոնք սուրբ հաղորդությունից հետո աջահամբույրով հրաժեշտ են առնում Նորին Ամենապատվությունից:

Հավարտ պատարագի տեղի է ունենում հյուրասիրություն վանատանը, որտեղ Պատրիարք հայրը ընդունում է վանքի միաբաններին վանահոր գլխավորությամբ և իր օրհնությունն է տալիս բոլորին՝ պատվիրելով հավատարիմ մնալ մեր սուրբ Եկեղեցու կարգին և ավանդությանը:

ՊԵՏՐՈՍ ՔԱՀԱՆԱ ՄԱԼՅԱՆ

